

SUÇ VE TERÖRİZMİN TURİZM TALEBİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Azize Tunç*
H.Dilek Sevin**

Özet

Bu çalışmada, suç ve terör olaylarının turizm talebine etkisi, kavramsal olarak ele alınmış olup, ülkemizde 1995-1998 yılları arasında meydana gelen suç ve terör olaylarına örnekler verilerek, Turizm Bakanlığının bu konuda çalışmaları sunulmuştur.

EFFECT OF CRIME AND TERRORISM ON TOURISM DEMAND

Abstract

In this work, the effect on tourism demand of crime and terror events has been investigated and by giving examples of crime and terror events in Turkey between 1995 and 1998, the studies on these subjects by Ministry of Tourism have been evaluated.

Keywords: *Crime, Terrorism, Tourism.*

GİRİŞ

Turizmin çok yönlü karakteri, doğal olarak belirsizlik ortamını ve tahmin gücünü beraberinde getirmektedir. Bunun yanında turizmin yapısı gereği çevreye, çevrede olup bitenlere karşı da son derece duyarlılık gösterdiği bilinen bir gerçektir. Örneğin müşteri istek, beklenti ve gereksinimlerdeki değişiklikler, ülkenin ekonomik, sosyal ve siyasi yapısındaki değişimler ve gelişmeler turizmi etkilemektedir. Özellikle mal ve can güvenliğinin olmadığı bir bölgeye turist çekebilmek oldukça güçtür. A.H. Maslow'un ortaya koyduğu ihtiyaçlar Hiyerarşisinde de görüleceği üzere; yemek, içmek, uyumak gibi birincil öneme sahip fizyolojik gereksinimlerden sonra, güvenlik gereksinimi gelmektedir. Eğer mikro bazda işletme içerisinde, makro bazda ülkede kişi mal ve can güvenliğini tehdit eden bazı unsurlar veya olaylar sözkonusu ise, turizm de gerçekleşmeyecektir. Nitekim, Türkiye'de de benzer olayların yaşandığını istatistiklerden görmekteyiz. Bu çalışmada kavramsal olarak suç ve terör olayları, bu olayların turizme etkisi ele alınmıştır. Aynı zaman da 1995-1998 yılları arasında meydana gelen terör olaylarının bazıları ve günümüzde Turizm Bakanlığının terör olaylarına karşı çalışmaları sunulmuştur.

* Doç.Dr.Gazi Üniversitesi, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Eğitimi Bölümü

** Dr.Gazi Üniversitesi, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Eğitimi Bölümü

1. SUÇUN KAVRAMSAL AÇIKLAMASI VE DAĞILIMI

Suçun toplumsal boyutlu olması dolayısıyla, çeşitli bilim dallarında, değişik tanımlarla literatürlerde yerini almıştır.

Ceza Hukukunda suçun unsurları, hareket, tipiklik, hukuka aykırılık ve kusurluluk olarak belirtilerek teknik bir anlam katılmış; tipe uygun, hukuka aykırı, kusurlu hareket olarak tanımlanmıştır(Önder 1992:4).

Suç teşkil eden fiiller zamana ve yere göre değişiklik gösterebilir. Ancak söz konusu çalışma ile yakından ilgili olan cinsel taciz olayı tüm toplumlarda suç olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle suç kapsamı içerisine giren cinsel taciz, toplumun kinama duygusu ile en çok karşı karşıya kalan fiildir. Dolayısıyla konun koyucu da, toplumun düzenini önemli derecede bozan ve failine acı veren suçun, toplumun kinama duygusunu açıklayan ceza yaptırımını ile karşılanmasını istemektedir(Toroslu 1998:6).

Suçların şehir, ilçe ve köylerde, tarım ve sanayi bölgelerinde ve şehirlerin belirli kısımlarında nasıl dağılım gösterdiği konusunda yapılan çeşitli araştırmalar, büyük şehirler, küçük şehirler ve köyler arasında suçların işlenmesi, yoğunlukları ve türleri açısından önemli farklılıklar olduğunu ortaya çıkarmıştır. Örneğin, suç işleme oranlarının sırasıyla başlıca büyük limanlarda, sanayi şehirlerinde son olarak ise tarım ve madencilik şehirlerinde yüksek olduğu görülmüştür(Toros1998:8).

Ayrıca suçun, köy ve küçük şehirlere göre büyük şehirlerde daha fazla işlendiği de yine yapılan araştırmalar ortaya koymuştur. Büyük şehirlerde daha çok ağır özellikli suçların, kırsal bölgelerde ise bireylere karşı işlenen suçların ve cinsel suçların daha fazla olduğu belirlenmiştir. Büyük şehirlerin yaşam koşullarının ağır olması nedeniyle, ağır özellikli suçların fazla olması sonucu yadırganmamalıdır(Dönmezer 1995:171).

Diğer taraftan fiziki çevre şartları ile insan karakterleri arasında ilişki olup olmadığı konusu bilim adamlarını sürekli meşgul etmiş ve yapılan araştırmalar ile bazı genellemelere gitmişlerdir. Örneğin Labroso, dağınık memleketlerde kişilere karşı suçların çok sayıda işlendiği, keza Avrupa'nın güneyinde, kuzeyine göre adam öldürme fiillerine daha çok raslandığını ileri sürerken; Ferri adam öldürme olaylarına güney ülkelerinde, hırsızlık olaylarına ise kuzey ülkelerinde sıkça rastlandığını belirlemiştir(Dönmezer 1995:162).

Aynı zamanda yapılan araştırmalar sonucu adam öldürmelerin yazın, mala karşı saldırıların da kışın artış gösterdiği belirlenmiştir. Bunun yanında alkol tüketiminin arttığı mevsimler de, alkolün etkisiyle müessir fiillerin de arttığı bilinmektedir. Yine cinsel suçların Mart-Temmuz ayları arasında büyük artışlar gösterdiği, ecbir ve şiddetle işlenen hırsızlık, yağmacılık fiillerinin Ekim-Aralık, yankesicilik fiillerinin ise yılın son aylarında meydana geldiği yapılan araştırmalarla ortaya konulmuştur.

Mevsimlerin suçlar açısından gösterdiği bu özellikler, Lambroso tarafından ısıya bağlı olarak açıklanmaktadır. Yine bazı yazarlar psikolojik bir yaklaşımla, yüksek ısının suçu ve ahlaki olmayan hareketleri durduracak manevi ve ruhi güçleri azaltması nedeniyle sıcak mevsimlerde suçların artış gösterdiğini ileri sürmüşlerdir (Dönmezer 1995:164).

Bu durumda turistlerin gidecekleri yerlerin doğasında suç eylemleri vardır ve turist bu eylemlerin tesadüfi kurbanı olmaktadır. Dolayısıyla turizm de, suç eylemlerini artırıcı özellikte değildir. Aynı zamanda da turist olmayan bölgelerde de turistlere yönelik saldırılar gerçekleşmektedir(Ipeç Yolu 1995:5).

Bazen de turist faaliyetleri suç eylemlerinin oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Örneğin, bazı kişiler tarafından turistik işletmelerinin farklı amaçlarda kullanmaları gibi. Daha somut bir örnek İngiltere'de yaşanmıştır. Otel, döviz bürosu ve seyahat acentası sahibi olan Mafya lideri Franco Dr. Carlo, söz konusu işletmelerini uyuşturucu kaçakçılığında kullanmakta, ayrıca kimi zaman gerçekleştirilen konferanslar terörist organizasyonlar tarafından kullanılırken, kimi zamanda, turizm suç eylemlerinin gerçekleştirilmesine zemin hazırlamaktadır(Pehlivan 1994:60).

Ceza yaptırımını ile karşılanan fiilin suç olduğu belirtilmesine rağmen, aynı fiilin değişik yerlerde suç olmadığı, hatta aynı ülkede değişik zamanlarda suç olarak kabul edilmediğinde de görülmektedir(Önder 1992:5). Bu durumda mağdur olan turist veya yakınları tarafından ceza verilmeye çalışılmaktadır. Ancak asıl cezalandırılan suçun yaşandığı ülke olmaktadır. Çünkü olayın ortaya çıkması ile birlikte doğal olarak turist sayısında olayın büyüklüğü ile doğru orantılı düşüşler yaşanabilecektir.

Konu Türkiye açısından incelendiğinde ise, mal ve can güvenliği için bazı kurumların görevlendirildiği görülmektedir. Örneğin turistlerin can güvenliğine ilişkin önlemlerin alınması ve sağlanması konusunda Turizm Polisi, Asayiş Şube Müdürlüğü görevlendirilmiş iken, ahlaki saldırılarda Ahlak Polisi ve Karakol Polisi ilgilendirilmektedir. Bunun yanında hırsızlık, gasp v.b. olaylarda Asayiş Şube Müdürlüğü'nün ilgili birimleri görevlendirilmiştir.

Ülkemizin üç büyük metropolü olan Ankara, İstanbul ve İzmir de meydana gelen suç olaylarının sayısı ile Madrid, Berlin, Roma, Budapeşte ve Atina gibi, metropollerde meydana gelen suç olaylarının sayısı Tablo-1'de karşılaştırılmalı olarak verilmiştir.

Tablo'danda görüleceği üzere metropollerde meydana gelen suç türlerinin cinayet, dolandırıcılık, oto hırsızlığı, hırsızlık, darp/yaralama, cepken irza gecme olarak meydana gelmektedir. Bu suç türleri arasında oto hırsızlığı, hırsızlık ve darp/yaralama diğer suçlara göre daha çok meydana gelmektedir.

Tablo-1. Metropollerin Suç Sayısı

	Nüfus	Cinayet	Dolandırıcılık	Oto Hırsızlığı	Hırsızlık	Darp/ Yaralama	Cepren Irza Geçme
Ankara	3231329	98	970	5654	9265	5654	31
İzmir	2517604	115	205	3503	10570	3503	37
İstanbul	8390201	404	1652	12160	64281	12160	150
Madrid	3084673	89	2969	1163	108720	1163	140
Berlin	3458763	340	-----	11759	298447	11759	553
Roma	2687881	102	4590	584	120139	584	-----
Budapeşte	1885000	89	-----	1071	86602	1071	69
Atina	3523407	135	398	2679	61001	2679	83

Kaynak: Turizm Bakanlığı, Ankara, 1999.

II. TERÖRİZMİN KAVRAMSAL AÇIKLAMASI VE TÜRLERİ

Terörizm ile ilgili suçlar toplumsal hayatın esaslarına ve müesseselerine yönelik olarak işlenen suçlardır. Bu nedenledir ki, daha çok toplumu ilgilendirmektedir. Terörizmin yönü ve amacı açısından iki ana başlık olarak incelenmektedir. Bunlardan birincisinde fail, sosyal veya ekonomik alanda bazı amaçlarını gerçekleştirmek veya bazı isteklerini kabul ettirmek için cebri araç olarak kullanmakta ve anarşist suçlar olarak isimlendirilmektedir. Diğeri ise, toplumda belirli bir iktidara ya da siyasi amaca, baskı, korku, yıldınlık yaratarak erişmek için sürekli şiddet hareketlerinin kullanıldığı tedhiş suçlarıdır(Önder 1992:256).

Tedhiş suçları genelde siyasi bir boyuta sahipken, daha çok ülke yönetimini ele geçirme amaçlıdır.

Terörizm Ceza Hukuku kapsamında incelenirken, sosyoloji bilimi de sosyolojik bir analizle, sosyal bir olgu olduğunu savunmaktadır. Bu bağlamda da, belirli bir hedefe ulaşmak üzere amaçlanan olaylar dizisi olarak tanımlanmakta, özgürlüğün hastalıklı hali olarak kabul edilmektedir(Erkal 1997:405-406).

Terörizmin bazı belirli amaçları vardır. Bunlar(Erkal 1997:409);

- Bir ülkeyi zayıf düşürmek,
- Kamuoyu yaratmak ve konuyu canlı tutabilmek,
- Dış müdahalelere olanak sağlamak,
- Tabanı genişletmek
- Rejim veya iktidar değişikliği yaratmak olarak belirtilebilir.

Belirtilen amaçlara ulaşmak için turizmin de kullanıldığı görülmektedir. Böylece ülke ekonomisine zarar verilecek, dünya çapında ses getirecektir. Bunları engellemek için yapılması gereken en önemli iş, güvenli ülke olduğu, gerekli önlemlerin alındığı imajının verilmesi ve inandırılmasıdır. Özellikle medyanın bu tür olayları manşet yaparak aktarması terörizmin amacına ulaşmasına zemin hazırlayabilir. Bu nedenle medyanda bu konuda daha hassas davranması gerekmektedir.

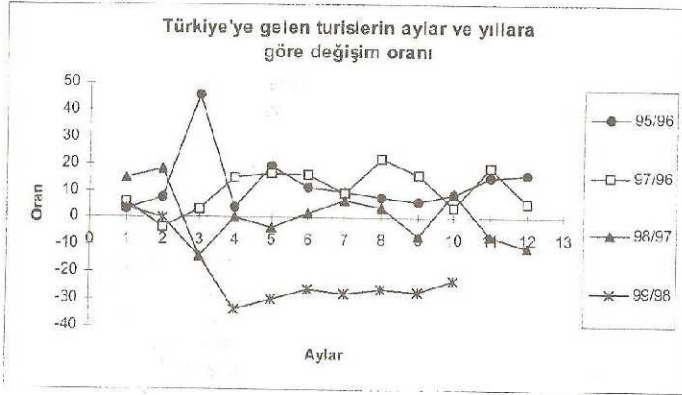
III. TÜRKİYE' DE YAŞANAN SUÇ VE TERÖRÜN TÜRK TURİZMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Türkiye'de turizm hareketlerini 1996'dan 1998 kadar olan dönemi yıllar itibariyle ve 1999 yılının ilk on ayını 1998 yılına göre değerlendirecek olursak(Tablo-2); 1996 yılında ülkemizi, 1995 yılına göre %11,48 artışla 8.614.085 yabancı, 1997 yılında 1996 yılına göre %12,48 artışla 9.689.004 yabancı, 1998 yılında 1997 yılına göre %0,66 artışla 9.752.697 yabancı, 1999 yılında bir önceki yılın ilk on ayına göre %24,3'lük bir azalma ile 6.724.639 yabancı ziyaret etmiştir. Tablo-2'de yer alan bilgiler doğrultusunda Tablo-3'de ülkemize gelen yabancıların aylara ve yıllara göre değişim oranı gösterilmiştir.

Tablo-2. Türkiye'ye Gelen Yabancıların Yıllara ve Aylara Göre Dağılımı

Aylar	1995	1996	1997	1998	1999
Ocak	274 680	283 616	300 872	346 183	359 049
Şubat	302407	324 910	314 306	371 526	371 727
Mart	368 195	537 452	555 204	476 756	409 483
Nisan	535 462	556 109	639 819	642 332	426 558
Mayıs	732 394	874 942	1 020 894	986 237	691 313
Haz.	810 419	902 015	1 045 987	1 062 961	784 642
Tem.	1 008 709	1 106 242	1 206 226	1 288 439	931 895
Ağus.	1 070 234	1 153 755	1 404 876	1 460 075	1 079 249
Eylül	1 054 871	1 117 429	1 297 455	1 209 256	876 261
Ekim	836 025	909 397	947 462	1 035 237	794 455
Kasım	393 023	452 325	538 368	502 638	-----
Aralık	340 467	395 893	417 535	371 057	-----
Top.	7 726 886	8 614 085	9 689 004	9 752 697	-----
10 Aylık Toplam	6 993 396	7 765 867	8 733 101	8 879 002	6 724 639

Kaynak: Turizm İstatistikleri Bülteni, 1998, s.18

Tablo-3. Türkiye'ye Gelen Turistlerin Aylara ve Yıllara Göre Değişim Oranı

1996-1998 yılları arasında ülkemize gelen yabancıları genel olarak karşılaştırdığımızda;

Ocak-Aralık 1997'de en çok turist gönderen ülke sıralamasında Almanya 2.338.529 ziyaretçi sayısı ile birinci, 1.513.566 ziyaretçi ile BDT ikinci, 915.337 kişiyle İngiltere üçüncü sıradadır. İngiltere'yi ABD, Romanya, Fransa, İran, Avusturya, İsrail, Hollanda, Bulgaristan ve İtalya izlemektedir. 1997 yılında, Doğu Avrupa ülkelerinden gelen ziyaretçi toplamının %61.22'sini oluşturan BDT'li sayısı (1996'da %71.29) %4,35 oranında azalmıştır.

Buna karşılık, Romanya %77,0, Bulgaristan %57,5, Arnavutluk %50,9, Çekoslovakya %48,2, Macaristan %47,8, Yugoslavya %43,5, Polonya %35,5 oranında artış göstermiştir.

Ülkemize gelen yabancılar içinde ilk sırada yer alan Alman ziyaretçiler 1996 yılına göre, %9,19 artmıştır. Bunun yanında, İspanya(%29,8) ve İtalya'dan(%29,8) gelenlerin sayısında geçen yıla göre önemli miktarda artış gözlenmektedir. Ayrıca Avusturya, Belçika, Fransa, İrlanda ve Norveç'ten gelenlerin sayısında %30'ların üstünde artış olmuştur (Turizm Bakanlığı 1998,s.6).

Ocak-Aralık 1998'de en çok turist gönderen ülke sıralamasında Almanya 2.233.740 ziyaretçi sayısı ile birinci, 1.311.357 ziyaretçi ile BDT ikinci, 996.512 kişiyle İngiltere üçüncü sıradadır. İngiltere'yi ABD, Romanya, Fransa, İran, Avusturya, İsrail, Hollanda, Bulgaristan ve İtalya izlemektedir. 1998 yılında, Doğu Avrupa ülkelerinden gelen ziyaretçi toplamının %52,8'ini oluşturan BDT'li sayısı (1997'de %61,2) %-13,4 oranında azalmıştır. Buna karşılık, Bulgaristan %11,6, Macaristan%15,3, Polonya %58,8, Romanya %49,2 ve Yugoslavya %14,4 oranında artış göstermiştir.

Ülkemize gelen yabancılar içinde ilk sırada yer alan Alman ziyaretçiler 1997 yılına göre, %4,48 azalmıştır. Ayrıca Avusturyalılarda %23,6, Danimarkalılarda %-

29,3, Finlandiyalılarda %27,5, İsveçlilerde %21,6, İsviçrelilerde %12,9, Norveçlilerde %37,5 oranında azalışlar olmuştur.

Bunun yanında, Akdeniz çanağındaki rakiplerimiz konumundaki Fransa (%30,9), İspanya(%20,8) ve İtalya'dan(%24,8) gelenlerin sayısında geçen yıla göre önemli miktarda artış gözlenmektedir. Ayrıca Belçika, Hollanda, İrlanda, Lüksemburg ve Portekiz'den gelenlerin sayısını da %20'lerin üstünde artışlar olmuştur(Turizm Bakanlığı,1999,s.6).

1999 yılında ise ziyaretçilerin %57,7'sini OECD, %28,2'sini Doğu Avrupa ülkelerinden gelenler oluşturmaktadır.

Türk turizm gerek sektördeki gelişmelere, gerekse artan turist sayısına bağlı olarak son yıllarda önemli gelişmeler göstermiştir. Bu bağlamda turizm, Türkiye'nin önemli ve öncelikli sektörlerinden birisini oluşturmaktadır. Aynı zamanda ülkemizin gündeminde önemli bir yer tutmaktadır.

Ancak bu denli öneme sahip olan turizm, son yıllarda terör olaylarının hedefi olmuştur. Ülkemizde terörle ilgili turizmle yönelik örgütsel faaliyetler ilk olarak, 24 Temmuz 1995 yılında ormanların yakılarak tahrip edilmesi ile başlamıştır. Antalya'nın Kemer ilçesine bağlı Beldibi turizm merkezi yakınlarında, Bodrum'da Dereköy ve Yahkavak arasındaki dağlık bölgede, Ayvacık'ın turistik köyü Babakale'nin Akliman mevkiinde, Muğla'nın Milas ilçesi, Kuzkaya Köyü yakınında(24 Temmuz 1995, Hürriyet Gazetesi,s.5), Antalya'nın Akkent Merkezine yaklaşık 20 km. uzaklıktaki turistik piknik alanı Düzlerçamı Orman alanında, çıkan orman yangınları, turizmi baltalamak üzere yapılan yeşil alanların katliamıdır (22 Temmuz 1997, Hürriyet Gazetesi, s.5).

Terörist eylemlerden diğeri ise, 1995 yılında, turistlerin en çok uğradıkları yerlerden biri olan, İstanbul'un Beyoğlu İstiklal Caddesi'nde, aynı saatlerde yine turistlerin göзде yerlerinden biri olan Aksaray'da(28 Ağustos 1995), 1996 yılında, Sultanahmet'teki tarihi İshakpaşa Hamamı önünde(11 Ağustos 1996, Hürriyet Gazetesi, s.8), 10 Temmuz 1998 günü İstanbul'un tarihi Mısır Çarşısı'nın Eminönü girişinde meydana gelen bombalama olaylarıdır (10 Temmuz 1998, Hürriyet Gazetesi,s.1).

Turizm Bakanlığı'na göre Türkiye'nin turizm pazarını etkileyen olumsuz faktörler aşağıdaki başlıklarda(Turizm Bakanlığı);

- Terörist başının yakalanmasına bağlı olarak Türkiye turizmini etkileyen faktörler,

- Kosova krizi(uzaması ve yayılması halinde tüketici harcama eğilimlerini etkilemesi),

- Dünya ekonomik krizi ve Euro'nun etkileri,

- Rakip ülkelerin mevcut durumundan yararlanmak isteyen fırsatçı tutumu olarak belirtilmektedir.

Turizm Bakanlığının çalışmalarına göre; terörist başının yakalanmasının Türkiye turizmine etkilerinin başında, terörist grupların Avrupa'dan Japonya'ya kadar birçok ülkede düzenledikleri eylemler ve o ülke vatandaşlarına, seyahat acentası

çalışanlarına gönderdikleri tehdit edici ve caydırıcı bildirimler gelmektedir. Bunun yanında, dış sivil insiyatif grublarının terörist örgütüne verdikleri destekler ve dış basının Türkiye aleyhine tutumu turizmi etkileyen diğer faktörlerdir. Aynı zamanda dış ülke hükümetlerinin yayınladıkları seyahat bültenlerindeki ifadeler gözardı edilmemesi gereken etkilere sahiptir. Bu bültenlerde Türkiye'yi riskli göstermeyen tek ülke Finlandiya olup, seyahat bültenlerinde, Türkiye'ye gitmek isteyen Finli'lerin seyahat planlarını değiştirmelerine gerek olmadığını belirtildiği ifade edilmektedir.

Terörist başının Şubat ayının ortalarında yakalanarak Türkiye'ye getirilmesiyle birlikte büyük rezervasyon iptallerinin yaşandığı görülmüştür. Uluslararası Tur Operatörleri Federasyonu'ndan (IFTO) ve Turizm Bakanlığı'nın yurt dışı bürolarından alınan bilgilere göre rezervasyon iptallerinin ülkelere göre oranları, yoğunluk sıralamasına göre aşağıdaki gibi gerçekleşmiştir (Turizm Bakanlığı). Görüldüğü üzere bu olaylardan Almanya, İngiltere çok etkilenmiştir.

Almanya	% 27,5
İngiltere	% 15,2
A.B.D.	% 9,0
Avusturya	% 8,2
Hollanda	% 6,4
Fransa	% 5,9
Rusya	% 4,3

Turizm Bakanlığının, uluslararası platformda ülkemizin imajını zedelemek ve ekonomisini sarsmak amacıyla turizmi hedef alan terörist grupların yürütmüş olduğu propaganda faaliyetlerine karşı, yerli ve yabancı basına, tur operatörlerine, ülkemizin güvenliği hakkında ilgili mesajların verilmesi ve çeşitli ülkelerde reklam faaliyetlerinin sürdürülmesi, karşı propaganda faaliyetlerinden bazılarıdır.

Turizm talebini etkileyen diğer bir konuda suç olaylarıdır. Turizm de suç konuları, turistlere yönelik olarak yapılan, taciz, tecavüz, alışverişte kandırılma, hizmetten memnuniyetsizlik, hırsızlık gibi olaylardır. Ülkemiz de sayıca fazla olmamakla birlikte geçmiş yıllarda turistlere yönelik hoş olmayan birkaç olay gerçekleşmiştir. Bunlar; 3 Haziran 1995 tarihinde Antalya'nın Alanya ilçesinde Hollandalı iki turistin kadının taciz edilmesi, 26 Temmuz 1995 tarihinde Trabzon Zigana'da Gürcistanlı dört turist kadının kaçırlma girişiminde bulunulması, 19 Temmuz 1997 tarihinde İstanbul Mısır çarşısında Japon bir turistin çantasından cüzdanının çalınmak istenmesidir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ülkemizde turizm hareketlerinin en yoğun olduğu aylar, Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarıdır. Geçmişde meydana gelen suç ve terör olaylarının bu aylarda meydana geldiği görülmektedir.

Suç ve terörizmin turizmi etkilediği bilinen bir gerçektir. Aynı zamanda bu tür olaylar tüm dünya ülkelerinde de yaşanmaktadır. Ancak söz konusu etkiyi en aza indirmek için gerekli çalışmalar yapılmalı ve gerekli önlemler alınmalıdır. Bu gerçekten hareketle;

- Medyanın daha dikkatli davranması, bu tür haberleri manşet yapmak yerine daha arka plana geçirilmesi,

- Turizm Bakanlığı tarafından önleyici faaliyetler övgüye değerdir. Ancak bu faaliyetlerin sadece turizm dönemi değil, diğer zamanlarda da sürdürülmesi ve sürekliliğin sağlanması,

- Tanıtım bütçesinin artırılması. Bu doğrultuda hedef kitlenin doğru belirlenmesi, doğru tanıtım aracının seçilmesi,

- Dış basının yakın takibe alınması, gerekli hallerde karşı tanıtım stratejilerinin geliştirilmesi,

- Yapılan araştırmalarla ortaya konan suç türleri göre yoğunlaşan aylarda gerekli güvenlik önlemlerinin artırılması,

- Turizm işletmelerinde çalışan personelin tanıtım elçisi olduğu düşünülerek, personel istihdamında daha dikkatli davranılması ve güvenlik soruşturmasına göre istihdam edilmesi,

- İşletmelerin hizmet içi programlarında, güvenliğe ilişkin uyarıcı ve aydınlatıcı bilgilere yer verilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Aynur, Ö., *Ceza Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1992.
- Dönmezer, S., *Kriminoloji*, Beta Yayınevi, İstanbul, 1995.
- Erkal, M., *Sosyoloji Toplumbilimi*, Beta Yayınevi, İstanbul, 1997.
- Linde, K. R., ve Villiam, L. W. Jr., Çev. Aynur Pehlivan, "Turizm Talebini Eteleyen Önemli Faktörler, Suç, Şiddet, Terörizm ve Turizm" *Anatolia Turizm ve Çevre Kültür Dergisi*, 58-62, Ocak-İlaziran 1994.
- İpek Yolu, Tüday Yayını, 5, Ankara, 1995.
- Mumcu, E., *2000 Mali Yılı Turizm Bakanlığı Bütçesini Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu'na Sunuş Konuşması*, Turizm Bakanlığı Yayınları, Kasım 1999.
- Toroslu ,N., *Ceza Hukuku*, Savaş Yayınevi, İstanbul, 1998.
- Turizm Bakanlığı, *Turizm İstatistikleri Bülteni 1997*, Yatırımlar Genel Müdürlüğü, Araştırma ve Değerlendirme Daire Başkanlığı, No:1998/1.
- Turizm Bakanlığı, *Turizm İstatistikleri Bülteni 1998*, Yatırımlar Genel Müdürlüğü, Araştırma ve Değerlendirme Daire Başkanlığı, No:1999/4.
- Hürriyet Gazetesi, 24 Temmuz 1995.
- Hürriyet Gazetesi, 11 Ağustos 1996.
- Hürriyet Gazetesi, 22 Temmuz 1997.
- Hürriyet Gazetesi, 10 Temmuz 1998.